

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

22. jaanuar 2015*

Eelotsusetaotlus — Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused — Direktiiv 2002/20/EÜ — Artikli 5 lõige 6 — Raadiosageduste ja numbrite kasutamise õigused — Direktiiv 2002/21/EÜ — Artikli 4 lõige 1 — Õigus esitada kaebus riigi reguleeriva asutuse otsuse peale — Mõiste „reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jääv ettevõtja” — Artikkel 9b — Raadiosageduste kasutamise individuaalsete õiguste üleandmine — Raadiosageduste kasutamise õiguste uuesti andmine pärast kahe ettevõtja ühinemist

Kohtuasjas C-282/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgerichtshof'i (Austria) 24. aprilli 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. mail 2013, menetluses

T-Mobile Austria GmbH

versus

Telekom-Control-Kommission,

menetluses osalesid:

Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, varem Hutchison 3G Austria Holdings GmbH,

Hutchison Drei Austria GmbH, varem Hutchison 3G Austria GmbH ja Orange Austria Telecommunication GmbH,

Stubai SCA,

Orange Belgium SA,

A1 Telekom Austria AG,

Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. mai 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- T-Mobile Austria GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* E. Lichtenberger,
- Telekom-Control-Kommission, esindaja: *Rechtsanwalt* W. Feiel,
- Hutchison Drei Austria Holdings GmbH ja Hutchison Drei Austria GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* B. Burtscher,
- A1 Telekom Austria AG, esindajad: *Rechtsanwalt* H. Kristoferitsch ja *Rechtsanwalt* S. Huber,
- Austria valitsus, esindaja: A. Posch,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Braun ja L. Nicolae,

olles 9. septembri 2014. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ (ELT L 337, lk 37) (edaspidi „raamdirektiiv”), artiklite 4 ja 9b tõlgendamist ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) (EÜT L 108, lk 21; ELT eriväljaanne 13/29, lk 337), mida on muudetud direktiiviga 2009/140 (edaspidi „loadirektiiv”), artikli 5 lõiget 6.
- 2 Taotlus esitati T-Mobile Austria GmbH (edaspidi „T-Mobile Austria”) ja Telekom-Control-Kommission’i (sidekontrolli komisjon, edaspidi „TCK”) vahelises kohtuvaidluses viimase keeldumise üle anda T-Mobile Austriale poole staatus loa andmise menetluses omanike struktuuri muutmiseks tulenevalt Orange Austria Telecommunication GmbH (edaspidi „Orange”) omandamisest Hutchison 3G Austria GmbH, nüüd Hutchison Drei Austria GmbH (edaspidi „Hutchison Drei Austria”) poolt, samuti võimaluse üle esitada kaebus selle menetluse lõpus tehtud TCK otsuse peale.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Raamdirektiivi artikli 4 „Kaebeõigus” lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et riigi tasandil on olemas toimivad mehhanismid, mille alusel on riigi reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävatel kasutajatel ja elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvatel ettevõtjatel õigus esitada kaebus sellise otsuse vastu edasikaebusi käsitlevale organile, mis on asjaomastest pooltest sõltumatu. Kõnealusel organil, milleks võib olla kohus, on oma funktsioonide tõhusaks täitmiseks asjakohased teadmised. Liikmesriigid tagavad, et juhtumi asjaolusid võetakse nõuetekohaselt arvesse ja et olemas on toimiv edasikaebamise mehhanism.

[...]

- 4 Raamdirektiivi artikli 8 „Üldised eesmärgid ja reguleerimispõhimõtted” lõige 2 sätestab:

„Riigi reguleerivad asutused toetavad konkurentsi elektrooniliste sidevõrkude, elektrooniliste sideteenuste ning nendega seotud vahendite ja teenuste pakkumisel muu hulgas järgmiselt:

[...]

b) tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi, sealhulgas sisu edastusel;

[...]

d) soodustades raadiosageduste ja numeratsiooniresursside tulemuslikku kasutamist ja kindlustades nende tõhusa haldamise.”

- 5 Vastavalt raamdirektiivi artiklile 9b „Raadiosageduste kasutamise individuaalsete õiguste üleandmine või rentimine”:

„1. Liikmesriigid tagavad ettevõtjatele võimaluse lõike 3 alusel vastu võetud rakendusmeetmetes sätestatud sagedusalades neile kuuluvaid raadiosageduste kasutamise individuaalseid õigusi raadiosageduste kasutamise õigustega seonduvate tingimuste ja siseriiklike menetluste kohaselt teistele ettevõtjatele üle anda või rentida.

Liikmesriigid võivad ka muude sagedusalade puhul näha ettevõtjatele ette võimaluse neile kuuluvaid raadiosageduste kasutamise individuaalseid õigusi siseriiklike menetluste kohaselt teistele ettevõtjatele üle anda või rentida.

[...]

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtja kavatsusest raadiosageduste kasutusõigusi üle anda ja nende õiguste tegelikust üleandmisest teavitatakse siseriiklike menetluste kohaselt individuaalsete kasutusõiguste andmise eest vastutavat pädevat riigiasutust, ning et see teave avaldatakse. [...]

[...]

- 6 Loadirektiivi artikli 5 „Raadiosageduste ja numbrite kasutamise õigused” lõigetes 2 ja 6 on sätestatud:

„2. [...]

Piiramata liikmesriigi eelnevalt määratletud konkreetseid kriteeriume, mille alusel antakse õigusi raadiosageduste kasutamiseks raadio või televisiooni sisuteenuste pakkujatele üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks kooskõlas ühenduse õigusega, antakse raadiosageduste ja numbrite kasutamiseks õigusi avatud, objektiivse, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja proportsionaalse menetlusega ning raadiosageduste puhul vastavalt [raamdirektiivi] artikli 9 sätetele. Avatud menetluse nõudest võib teha erandi juhul, kui raadiosageduste kasutamise individuaalsete õiguste andmine raadio või televisiooni sisuteenuste pakkujatele on vajalik, et saavutada liikmesriigi poolt määratletud üldist huvi pakkuv eesmärk kooskõlas ühenduse õigusega.

Kasutusõiguste andmisel täpsustavad liikmesriigid, kas ja millistel tingimustel võib õiguste valdaja neid õigusi üle anda. Raadiosageduste puhul peab see säte olema kooskõlas [raamdirektiivi] artiklitega 9 ja 9b.

[...]

6. Pädevad riigi asutused tagavad raadiosageduste tõhusa ja tulemusliku kasutamise [raamdirektiivi] artikli 8 lõike 2 ja artikli 9 lõike 2 kohaselt. Nad tagavad samuti, et raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmine või kogumine ei moonuta konkurentsi. Selleks võib liikmesriik võtta asjakohaseid meetmeid, nagu volituste andmine raadiosageduste kasutamise õiguste müügiks või rentimiseks.”

Austria õigus

- 7 Üldise haldusmenetluse seaduse (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz) §-s 8 on sätestatud:

„Isikud, kes lähtuvad haldusorgani tegevusest või keda haldusorgani tegevus puudutab, on menetlusosalised ning kui nad osalevad asjas oma õigust teostades või lähtuvalt õiguslikust huvist, on nad pooled.”

- 8 2003. aasta telekommunikatsiooniseaduse (Telekommunikationsgesetz 2003, *Bundesgesetzblatt*, edaspidi „BGBL.”, I, 70/2003, edaspidi „TKG 2003”) § 54 „Sageduste eraldamine” lõikes 1 on ette nähtud:

„Sageduste eraldamine toimub spektrikava ja sageduste eraldamise kava alusel vastavalt objektiivsetele, läbipaistvatele, mittediskrimineerivatele ja proportsionaalsetele kriteeriumidele, läbipaistvate ja objektiivsete menetluste alusel ning tehnoloogia ja teenuste suhtes neutraalselt.”

- 9 TKG 2003 § 55 „Sageduste eraldamine reguleeriva asutuse poolt” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Reguleeriv asutus peab eraldama talle üle antud sagedused taotlejale, kes vastab lõike 2 punktis 2 sätestatud üldtingimustele ja tagab sageduste tõhusaima kasutamise. [...]

2. Reguleeriv asutus peab sagedused eraldama vastavalt avatud, õiglase, mittediskrimineeriva ja kulutõhusa menetluse põhimõtetele. Kavandatud eraldamine peab toimuma avaliku pakkumismenetluse teel:

- 1) kui vajadus on tuvastatud omal algatusel või
- 2) kui on esitatud taotlus ja reguleeriv asutus leiab, et taotleja suudab täita sageduste kasutamise õigustega seotud tingimused. [...]

[...]

8. Taotlejad moodustavad sageduste eraldamise menetluses ühenduse. [...]

[...]”

- 10 TKG 2003 §-s 56 „Sageduste üleandmine, omanike struktuuri muutmine”:

„1. Reguleeriva asutuse eraldatud sageduste kasutamise õiguste üleandmiseks on vaja reguleeriva asutuse eelnevat luba. Reguleeriv asutus peab sageduste kasutamise õiguste üleandmise taotluse ja selleks loa andmise otsuse avalikustama. Otsuse tegemisel peab reguleeriv asutus konkreetsel juhul hindama üleandmise tehnilist mõju ja eeskätt selle mõju konkurentsile. Loas võib sätestada kõrvaltingimusi, kui see on konkurentsi kahjustamise vältimiseks vajalik. Loa andmisest tuleb igal juhul keelduda, kui hoolimata kõrvaltingimuste kehtestamisest on tõenäoline, et üleandmine kahjustaks konkurentsi.

1a. Kui sageduste kasutamise õiguste üleandmisel osutub vajalikuks sageduste kasutamise laadi või ulatuse muutmine, et vältida negatiivset tehnilist mõju või negatiivset mõju konkurentsile, tuleb see muudatus teha vastavalt § 57 sätetele.

2. Oluliste muudatuste tegemiseks selliste ettevõtjate omanike struktuuris, kellele on § 55 kohase menetluse alusel antud sageduste kasutamise õigused, on vajalik reguleeriva asutuse eelnev luba. Lõike 1 kolmandat kuni viimast lauset kohaldatakse *mutatis mutandis*.

[...]"

11 TKG 2003 § 57 „Sageduste eraldamise muutmine” lõikes 4 on sätestatud:

„Õiguste omaja taotlusel võib reguleeriv asutus (§ 54 lõige 3) muuta ette nähtud sageduste kasutamist.
[...]"

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 12 Euroopa Kohtu käsutuses olevatest kohtuasja materjalidest ilmneb, et põhikohtuasja vaidlus tekkis seoses Stubai SCA-le ja Orange Belgium SA-le kuuluva Orange'i omandamisega Hutchison Drei Austria poolt. A1 Telekom Austria AG (edaspidi „A1 Telekom Austria”) oli selle tehinguga seotud kui asjaomases omandamisest tekkinud uuele üksusele kuulunud teatavate raadiosageduste kasutamise õiguste saaja.
- 13 Hutchison Drei Austria ja Orange'i vahelisest tehingust, mis kujutab endast koondumist nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) artikli 3 lõike 1 punkti b tähenduses, teatati Euroopa Komisjonile 7. mail 2012.
- 14 Hutchison Drei Austria ja Orange taotlesid 23. mail 2012 vastavalt TKG 2003 § 56 lõikele 2 TCK-lt luba nende omanike struktuuri muutmiseks tulenevalt sellest koondumisest.
- 15 A1 Telekom Austria, Hutchison Drei Austria ja Orange taotlesid 9. juulil 2012 TCK-lt luba teatavate sageduste üleandmiseks vastavalt TKG 2003 § 56 lõikele 1.
- 16 10. juulil 2012 esitas T-Mobile Austria 23. mail 2012 Hutchison Drei Austria ja Orange'i algatatud menetluses TCK-le oma seisukohad, milles ta väljendas oma kahtlusi seoses Orange'i omandamisega Hutchison Drei Austria poolt ja nende omanike struktuuri muutmise. T-Mobile Austria taotles, et nendele äriühingutele kehtestataks kõrvaltingimused, et vältida konkurentsi kahjustamist.
- 17 T-Mobile Austria taotles 10. detsembril 2012 TCK-lt, et selles menetluses tunnustataks tema kui poole staatust üldise haldusmenetluse seaduse § 8 tähenduses. Selles osas palus T-Mobile Austria esiteks, et talle antaks õigus olla kõnealusel menetluses formaalselt ära kuulatud, et teda teavitataks taotlejate esitatud dokumentidest, eksperdiarvamustest, istungi protokollidest ja lõplikust otsusest, ning teiseks, et ta saaks esitada selle otsuse peale kaebuse.
- 18 Komisjon andis 12. detsembri 2012. aasta otsusega loa nimetatud ettevõtjate kavandatud koondumiseks ja sidus selle teatavate kohustustega. Asjaomases menetluses anti T-Mobile Austriale luba osaleda ärakuulamisel huvitatud kolmanda isikuna ning ta osales turuosalistega konsulteerimisel, mis toimus seoses Hutchison Drei Austria kohustustega.
- 19 TCK andis 13. detsembril 2012 samuti loa Hutchison Drei Austria ja Orange'i taotletud omanike struktuuri muutmiseks, seda muu hulgas tingimusega, et täidetakse komisjoni otsuses kehtestatud tingimused ja et need ettevõtjad annavad raadiosageduste kasutamise teatavad õigused üle A1 Telekom

Austriale. Seega andis TCK loa Hutchison Drei Austria ja Orange'i raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmiseks A1 Telekom Austriale. Lisaks jättis ta rahuldamata T-Mobile Austria taotluse tunnustada tema kui poole staatust loa andmise menetluses Hutchison Drei Austria ja Orange'i omanike struktuuri muutmiseks.

- 20 T-Mobile Austria viimati nimetatud taotluse rahuldamata jätmise otsuses leidis TCK, et ei siseriiklik õigus ega liidu õigus näe ette, et elektroonilisi sidevõrke või teenuseid pakkuvale ettevõtjale, kes pelgab, et konkureerivate ettevõtjate omanike struktuuri muutmine kahjustab tema majanduslikku olukorda, antaks poole staatus kõnealuse muutmise lubamise menetluses.
- 21 T-Mobile Austria esitas TCK asjaomase otsuse peale kaebuse Verwaltungsgerichtshofile (halduskohus). Kaebuse põhjenduses väidab ta, et ettevõtjate omanike struktuuri muutmiseks riigi reguleeriva asutuse poolt loa andmise menetluses või raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmise menetluses, mida viib läbi riigi reguleeriv asutus, tuleb konkurenti, kes omab ise raadiosageduste kasutamise õigusi, pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses. Selles osas viitab T-Mobile Austria kohtuotsusele Tele2 Telecommunication (C-426/05, EU:C:2008:103).
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib küsimus, kas T-Mobile Austriat, kes on raadiosageduste kasutamise õiguste omanik, tuleb pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses, kui see otsus on tehtud omanike struktuuri muutmiseks loa andmise menetluses tulenevalt teiste elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid pakkuvate ettevõtjate ühinemisest ja omandamisest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et vastavalt tema 26. märtsil 2008 tehtud otsusele tuleks T-Mobile Austriale anda selles menetluses poole staatus üldise haldusmenetluse seaduse § 8 tähenduses, kui teda tuleks pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks kõnealuse sätte tähenduses.
- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et esmapilgul ei anna nimetatud menetlus otseselt õigusi kolmandale ettevõtjale, kelle õiguslik staatus ei muutu, sest ta saab talle juba antud raadiosagedusi kasutada samamoodi nagu enne. Samas ei saa eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates välistada, et kaebajat tuleb raadiosageduste kasutamise õiguste omanikuna pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses.
- 24 Nimelt märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et menetluses, mille eesmärk on muuta raadiosageduste kasutamise õiguste omanikest ettevõtjate omanike struktuuri, võib vaja olla kehtestada sobivaid täiendavaid meetmeid, et vältida konkurentsimoonusi tulenevalt nende õiguste andmisest, sest loadirektiivi artikli 5 lõige 6 nimetab sõnaselgelt „raadiosageduste kasutamise õiguste müü[ki]”. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et just sellega on käesoleval juhul tegemist, sest kuna Orange'i omandamine Hutchison Drei Austria poolt tekitas hirmu sellise konkurentsimoonusi ees, pidas TCK vajalikuks, et viimati nimetatud ettevõtja annab osa oma raadiosageduste kasutamise õigustest üle teisele ettevõtjale. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates mõjutab selline kohustus mitte ainult üleandmisele kuuluvaid kasutamiseõigusi omava ettevõtja ja õigusi omandava ettevõtja õiguslikku seisundit, vaid ka selliste ettevõtjate õiguslikku seisundit, kellel nagu T-Mobile Austria on juba raadiosageduste kasutamise õigused ja kes on potentsiaalsed omandajad või kellele vastavat osa raadiosagedustest on muudetud tulenevalt koondumisest ja raadiosageduste kasutamise õiguste teisele ettevõtjale osalisest üleandmisest, mis oli vajalik, et vähendada selle koondumise negatiivset mõju konkurentsile.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et raadiosageduste esimesel eraldamisel riigi reguleeriva asutuse poolt moodustavad taotlejad menetluses ühenduse ja raadiosageduste eraldamisel tuleb järgida avatud, õiglase ja mittediskrimineeriva menetluse põhimõtteid, mis on sätestatud loadirektiivi artikli 5 lõikes 2. Hilisemad raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmised, mis toimuvad kas lepingujärgselt või vastavalt riigi reguleeriva asutuse korraldusele nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 6 alusel ja millega muudetakse olemasolevat jaotust, peavad seega samuti järgima nimetatud põhimõtteid.

- 26 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas raamdirektiivi artikleid 4 ja 9b ning loadirektiivi artikli 5 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et need sätted annavad loadirektiivi artikli 5 lõike 6 alusel toimivas siseriiklikus menetluses konkurendile reguleeriva asutuse otsuse „mõjuvälja jääva” isiku staatuse raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses?”

- 27 Euroopa Kohtu presidendi 30. septembri 2013. aasta määrusega jäeti rahuldamata eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlus lahendada eelotsusetaotlus Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23a ja Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 105 ette nähtud kiirendatud menetluses.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 28 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamdirektiivi artikli 4 lõiget 1 ja artiklit 9b ning loadirektiivi artikli 5 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et raadiosageduste kasutamise õigusi omavat ettevõtjat, kes on artikli 5 lõikes 6 ette nähtud raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmise lubamise menetluse poolte konkurent, võib pidada reguleeriva asutuse poolt selles menetluses tehtud otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses, mistõttu tuleb tunnustada tema õigust nimetatud menetluses osaleda.
- 29 T-Mobile Austria ja komisjon väidavad, et sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt. Hutchison Drei Austria, Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, A1 Telekom Austria ja Austria valitsus väidavad seevastu, et vastata tuleb eitavalt, täpsustades eeskätt, et loadirektiivi artikli 5 lõige 6 ei anna ettevõtjale, kes ei ole selles sättes ette nähtud raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmise menetluse pool, õigust selles menetluses osaleda.
- 30 Raamdirektiivi artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et „liikmesriigid peavad tagama, et riigi tasandil on olemas toimivad mehhanismid, mille alusel on riigi reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävatel kasutajatel ja elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvatel ettevõtjatel õigus esitada kaebus sellise otsuse vastu edasikaebusi käsitlevale organile, mis on asjaomastest pooltest sõltumatu”.
- 31 Riigi reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jääva kasutaja või ettevõtja mõistet ei ole raamdirektiivis aga määratletud.
- 32 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel siiski arvestada mitte üksnes selle sätte sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (vt selle kohta kohtuotsused *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, punkt 27, ning *The Number (UK) ja Conduit Enterprises*, C-16/10, EU:C:2011:92, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Seoses sellega tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba leidnud, et raamdirektiivi artikkel 4 väljendab tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, mille kohaselt on liikmesriikide kohtutel kohustus tagada nende õiguste kohtulik kaitse, mis tulenevad isikutele liidu õigusest (vt selle kohta kohtuotsus *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Raamdirektiivi artiklis 4 nimetatud olukorras on liikmesriigid seega kohustatud ette nägema võimaluse esitada kaebus kohtule, selleks et kaitsta õigusi, mis tulenevad kasutajatele ja ettevõtjatele liidu õiguskorrast. Järelikult tuleb tõhusa kohtuliku kaitse tagamise nõuet, millest lähtub raamdirektiivi artikkel 4, kohaldada ka kasutajate ja ettevõtjate suhtes, kes võivad tugineda liidu õiguskorrast – täpsemalt elektroonilise side direktiividest – tulenevatele õigustele ja kelle õigusi riigi reguleeriva asutuse otsus mõjutab (kohtuotsus *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, punktid 31 ja 32).

- 35 Võttes arvesse neid kaalutlusi, on Euroopa Kohus asjas, mis käsitles raamdirektiivi artiklis 16 ette nähtud turuanalüüsi korda, sedastanud, et asjaomasel turul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaga konkureerivaid ettevõtjaid kui nende õiguste võimalikke omanikke, mis tulenevad riigi reguleeriva asutuse poolt kõnealusele märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kehtestanud regulatiivsetest erikohustustest, võib käsitada raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses asjaomase asutuse sellise otsuse mõjuvälja jäävatena, mis kõnealuseid kohustusi muudab või need tühistab (vt selle kohta kohtuotsus *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, punkt 36).
- 36 Peale selle on Euroopa Kohus märkinud, et kuivõrd vastavalt raamdirektiivi artikli 8 lõikele 2 on riigi reguleerivatel asutustel kohustus toetada konkurentsi elektrooniliste sidevõrkude, elektrooniliste sideteenuste ning nendega seotud vahendite ja teenuste pakkumisel, muu hulgas tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi, oleks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 kitsast tõlgendust, mille kohaselt see säte ei anna kaebeõigust muudele isikutele kui riigi reguleerivate asutuste otsuste adressaatidele, keeruline kokku sobitada üldiste eesmärkide ja reguleerimispõhimõtetega, millega need asutused on seotud tulenevalt kõnealuse direktiivi artiklist 8, ning eriti konkurentsi toetamise eesmärgiga (vt selle kohta kohtuotsus *Tele2 Telecommunication*, EU:C:2008:103, punktid 37 ja 38).
- 37 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 74 märkinud, viitab raamdirektiivi artikli 4 lõige 1 kõikidele ettevõtjatele, kes pakuvad elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid. Seega tuleb järeldada, et nimetatud säte peab silmas nii kõnealuse otsuse adressaati kui ka teisi ettevõtjaid, kes pakuvad elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid ja kes võivad olla selle adressaadi konkurendid, kui asjaomane otsus võib mõjutada nende turuseisundit.
- 38 Ühtlasi olgu märgitud, et raamdirektiivi artikli 8 lõige 2 paneb liikmesriikidele kohustuse kindlustada, et riigi reguleerivad asutused võtavad kõik mõistlikud meetmed, mille eesmärk on edendada konkurentsi elektrooniliste sideteenuste pakkumisel, tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi, ja kõrvaldades nende teenuste pakkumiselt viimased takistused (vt selle kohta kohtuotsused *Centro Europa 7*, C-380/05, EU:C:2008:59, punkt 81, ning komisjon *vs. Poola*, C-227/07, EU:C:2008:620, punktid 62 ja 63).
- 39 Seetõttu tuleb järeldada, et sellist ettevõtjat nagu T-Mobile Austria võib käsitada riigi reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jääva isikuna raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses, kui see otsus on tehtud elektroonilise side direktiivides ette nähtud menetluses ja kui selline ettevõtja, kes pakub elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid, on riigi reguleeriva asutuse otsuse adressaadiks oleva ettevõtja või ettevõtjate konkurent, ning kui riigi reguleeriv asutus teeb otsuse menetluses, mille eesmärk on konkurentsi tagamine, ja asjaomane otsus võib mõjutada esimese ettevõtja turuseisundit.
- 40 Käesoleval juhul käsitleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus konkurendi õigusi konkureerivate ettevõtjate omanike struktuuri muutmiseks loa andmise menetluses, mis toob endaga kaasa osalevate ettevõtjate raadiosageduste üleandmise ja järelikult raadiosageduste jaotuse muutmise turul tegutsevate ettevõtjate vahel. On selge, et tegemist on TCK poolt juhitava menetlusega, mille aluseks on TKG 2003 § 56 lõige 2, millega võeti Austria õigusesse üle loadirektiivi artikli 5 lõige 6, mis käsitleb raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmist.
- 41 Seega tuleb kindlaks teha, kas nende otsuste eesmärk, mida riigi reguleeriv asutus peab loadirektiivi artikli 5 lõike 6 alusel tegema, on konkurentsi tagamine ja kas need otsused võivad mõjutada sellise ettevõtja turuseisundit, kes pakub elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid ja kes on nende otsuste adressaadi või adressaatide konkurent.
- 42 Raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmise osas paneb raamdirektiivi artikli 9b lõige 1 liikmesriikidele kohustuse tagada ettevõtjatele võimalus neile kuuluvaid raadiosageduste kasutamise individuaalseid õigusi raadiosageduste kasutamise õigustega seonduvate tingimuste ja siseriiklike menetluste kohaselt teistele ettevõtjatele üle anda.

- 43 Loadirektiivi artikli 5 lõike 2 teise lõigu kohaselt peavad liikmesriigid raadiosageduste kasutamise õiguste esmakordsel eraldamisel tagama, et need õigused antakse avatud, objektiivses, läbipaistvas, mittediskrimineerivas ja proportsionaalses menetluses ning vastavalt raamdirektiivi artikli 9 sätetele.
- 44 Peale selle paneb loadirektiivi artikli 5 lõige 6 riigi reguleerivale asutusele eeskätt kohustuse tagada, et raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmine või kogumine ei moonuta konkurentsi.
- 45 Eelkõige – nagu on meenutatud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 38 – kehtestab raamdirektiivi artikli 8 lõige 2 liikmesriikidele kohustuse tagada, et riigi reguleerivad asutused võtavad kõik mõistlikud meetmed, mille eesmärk on edendada konkurentsi elektrooniliste sideteenuste pakkumisel, tagades, et elektroonilise side sektoris ei moonutata ega piirata konkurentsi, ja kõrvaldades nende teenuste pakkumiselt viimased takistused.
- 46 Sellest tuleneb, et eeskätt loadirektiivi artikli 5 lõike 6 kohaldamisalasse kuuluva raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmise menetluse ja seega põhikohtuasja esemeks oleva TCK menetluse eesmärk on konkurentsi tagamine.
- 47 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, on põhikohtuasja kaebaja T-Mobile Austria sageduste üleandmise toimingut poolte, täpsemalt Orange'i, Hutchison Drei Austria ja A1 Telekom Austria otsene konkurent elektrooniliste sideteenuste turul. Seega tuleb teda käsitada isikuna, kes jääb riigi reguleeriva asutuse sellise otsuse mõjuvälja, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuna Orange'i ja Hutchison Drei Austria raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmine A1 Telekom Austriale muudab neile ettevõtjatele antud raadiosageduste jaotust ja mõjutab järelikult T-Mobile Austria seisundit kõnealusel turul.
- 48 Võttes arvesse kõiki eespool toodud kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et raamdirektiivi artikli 4 lõiget 1 ja artiklit 9b ning loadirektiivi artikli 5 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas võib ettevõtjat pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks raamdirektiivi artikli 4 lõike 1 tähenduses, kui see ettevõtja, kes pakub elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid, on artikli 5 lõikes 6 ette nähtud raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmiseks loa andmise menetluse pooleks oleva ja riigi reguleeriva asutuse adressaadiks oleva ettevõtja või ettevõtjate konkurent, ning kui asjaomane otsus võib mõjutada esimese ettevõtja turuseisundit.

Kohtukulud

- 49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ) artikli 4 lõiget 1 ja artiklit 9b ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv, mida on muudetud direktiiviga 2009/140/EÜ) artikli 5 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas võib ettevõtjat pidada reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävaks isikuks direktiivi 2002/21 (mida on muudetud direktiiviga 2009/140) artikli 4 lõike 1 tähenduses, kui see ettevõtja, kes pakub elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid, on artikli 5 lõikes 6 ette nähtud raadiosageduste kasutamise õiguste üleandmiseks loa andmise menetluse pooleks oleva ja riigi reguleeriva asutuse adressaadiks oleva ettevõtja või ettevõtjate konkurent, ning kui asjaomane otsus võib mõjutada esimese ettevõtja turuseisundit.

Allkirjad